

datum 7 november 2011

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam]

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr.[naam], advocaat te [plaats],

tegen:

(wijlen) **[naam]**,

geboren op [datum], overleden op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

tijdens zijn leven priester van het bisdom Haarlem.

1. De procedure

Het klaagschrift is bij Meldpunt voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk, rechtsopvolger van het bureau van Hulp en Recht (hierna: Meldpunt), ontvangen op 21 februari 2011. Op 16 maart 2011 is bij het Meldpunt een reactie op het klaagschrift ingekomen van diaken [naam], kanselier bisdom Haarlem-Amsterdam.

Op 17 september 2011 is een nieuwe melding over het plegen van seksueel misbruik door rector Starrenburg gedaan bij het Secretariaat Meldpunt Misbruik RKK. De raadvrouw van klager heeft op 6 oktober 2011 een verklaring overgelegd, waaruit blijkt dat door de andere klaagster toestemming is verleend om de inhoud van haar klacht te laten dienen als steunbewijs in de onderhavige zaak.

Op 17 oktober 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mevrouw mr. [naam].

Namens aangeklaagde is verschenen diaken drs. [naam].

2. De klacht

2.1. Klager werd in jaar] als bijna wees op zesjarige leeftijd door het Leger des Heils van de straat gehaald en naar het weeshuis van de Zusters van de Voorzienigheid gebracht aan de [plaats]. Beklaagde was rector van het kindertehuis en tevens pastor in de bijbehorende kapel.

Klager deed zijn eerste communie en werd daarna door de rector uitgekozen om misdienaar te worden. Na de mis moesten de jongens op bevel van beklagde helpen met omkleden. De jongens moesten zich daarbij geheel ontkleden en beklagde gaf de jongens opdracht hoe zij elkaar moesten kussen en betasten, terwijl beklagde dan zelf een van de jongens op schoot nam. Klager moest er regelmatig aan mee doen. Degene die bij beklagde op schoot zat moest zijn geslachtsdeel kussen en daarmee doorgaan totdat beklagde ter plekke klaarkwam. Klager herinnert zich nog de eerste keer dat hij bij beklagde op schoot moest zitten, gekust werd door beklagde en beklagde zelf ook moest kussen en oraal moest bevredigen. Daarna werd klager beloond met een rode of blauwe “koetjesreep”.

Klager heeft, nadat deze handelingen ongeveer een jaar hadden plaatsgehad, het misbruik gemeld bij de hoofdzuster. Hij moest toen naakt op de speelplaats buiten gaan staan met een bord om zijn nek met de tekst “ik ben een viezerik”. Hierna “mocht” de klager geen misdienaar meer zijn en hield het misbruik weliswaar op, maar werd hij in toenemende mate lichamenlijk mishandeld.

2.2 Klager durfde uit angst voor beklagde niet meer naar de mis en verzong diverse uitvluchten om niet meer te hoeven gaan. Zo had klager zich eens bevuild om niet naar de mis te hoeven, waarop klager als straf werd geslagen en onder afwisselend ijskoude en kokend hete douches is gezet. Tot op de dag van vandaag heeft klager veel last van ontstekingen aan zijn voeten. Een plaatsing in een pleeggezin op negenjarige leeftijd bij familie van een lid van de congregatie is mislukt doordat de oudere broers in het gezin klager misbruikten.

2.3 Door de gebeurtenissen in het tehuis trok klager zich terug in zijn eigen wereld. Klager zocht zijn toevlucht in leren, waardoor hij de lagere school in vier jaar afmaakte. Op zijn vijftiende behaalde hij zijn MTS-diploma en is bij de mariniers gegaan, waarvoor hij onder meer naar de oorlog Libië-Tsjaad is geweest. Klagers eerste vrouw is gestorven en klagers tweede vrouw is met psychiatrische klachten in een kliniek opgenomen, waardoor klager grotendeels zelf zijn vier kinderen heeft opgevoed. Klager is overmatig beschermend, zelfs verstikkend naar zijn kinderen toe geweest. Klager is in 2007 onder behandeling van psychiater dr. [naam] gekomen die heeft vastgesteld dat bij klager sprake is van een post traumatische stresstoornis (PTSS). Klager heeft nog steeds het gevoel te moeten bewijzen dat hij een goed mens is. Hij heeft het gevoel dat hij als kind slecht was, anders was hem dit misbruik niet overkomen.

2.4 Klager heeft met het indienen van deze klacht beoogd de zaak in de openbaarheid te brengen en daarmee erkenning van het hem overkomen leed te bewerkstelligen. Klager probeert zichzelf een plek te geven en hoopt dat de indiening van deze klacht hem daarbij helpt.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. Diaken [naam] heeft in zijn reactie op het klaagschrift gesteld dat de bisschop met leedwezen kennis heeft genomen van het klaagschrift. De bisschop heeft opdracht gegeven de archieven te onderzoeken op mogelijke aanwijzingen betreffende de klacht. Zowel in het persoonsdossier, als in het gesloten archief, alsmede ook uit de notulen van de bestuursvergaderingen uit die tijd, is niets te vinden dat betrekking heeft op de geformuleerde klacht.

Ter zitting heeft diaken [naam] verklaard dat het feit dat er nog een klacht tegen aangeklaagde voorligt, uiteraard een ernstig vermoeden geeft dat aangeklaagde zich gedurende die periode tegenover leerlingen uit het kindertehuis, met name diegenen die in een zwakke positie waren, zwaar misdragen heeft.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3 Er zijn bijna vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

4.4 Bovendien is gebleken dat in de afgelopen periode nog een melding tegen aangeklaagde is gedaan. In deze melding worden omstandigheden geschilderd die grote overeenkomst vertonen met de omstandigheden die klager heeft vermeld. Ook deze andere klaagster moest seksueel getinte handelingen op de schoot van rector [naam] verrichten, waarna zij het bekende “koetjesreepje” kreeg.

Gelet op deze overeenkomsten acht de Klachtencommissie het aannemelijk dat het misbruik, zoals door klager gesteld, heeft plaatsgevonden.

4.5 Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan. Zowel in zijn reactie op het klaagschrift als ter zitting bij monde van diaken [naam] heeft de bisschop klager uitdrukkelijk uitgenodigd voor een gesprek om persoonlijk zijn verhaal te horen, medeleven te betuigen en te bezien wat hij voor hem nog kan doen.

4.6 Klager heeft niet om een financiële vergoeding verzocht. Het behoort ook niet tot de taak van de Klachtencommissie om hierover te adviseren. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de bisschop van het bisdom Haarlem-Amsterdam zal een nog op te richten Compensatiecommissie desgevraagd zich buigen over het bedrag van een mogelijke vergoeding.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Bisschop van het Bisdom Haarlem-Amsterdam de klacht gegrond te verklaren, het misbruik te erkennen en zijn oprechte verontschuldigen aan te bieden.

Dit advies is vastgesteld op 7 november 2011 door mr. C.C. de Rijke-Maas, voorzitter, prof. dr. W.H.G. Wolters en Zr. J.G.M. Verwijs, O. Praem, leden, bijgestaan door mr. I.C.T.M. Jongens-Manders, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Regeling wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Bisschop van Haarlem-Amsterdam en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Regeling stelt de Bisschop binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Regeling geeft de Bisschop daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Regeling ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Bisschop.